

Griffie

Commissie Bestuur en Middelen

Datum commissievergadering : -

DIS-stuknummer : 1691488
Behandelend ambtenaar : A. Doedens / A.G.P. van der Heijden
Directie/bureau : Economie & Mobiliteit/ Bureau Sociaal Economisch Beleid
Nummer commissiestuk : BM-0848
Datum : 1 juni 2010
Bijlagen : 2

Onderwerp:

Aanpak kredietcrisis: tussenevaluatie maatregelenpakket

Voorstel van GS aan PS:

X Ter kennisneming

X uitvoerende rol

Europa paragraaf

Nee

Opmerkingen van het Presidium/Griffie:

Conform de afspraak gemaakt tijdens de PS-vergadering van 23 april jl. wordt de inhoud van het statenvoorstel 19/10, Stimuleringsfonds nieuwbouwwoningen Noord-Brabant, betrokken bij de voorliggende tussenevaluatie; als bijlagen 3 t/m 5 treft u resp. aan statenvoorstel 19/10, MvA 19/10D d.d. 9 maart 2010, en tweede MvA 19/10D d.d. 6 april 2010.

Griffier van Provinciale Staten,
namens deze,

ing. A.J.Brul

Bijlagen:

1. overzicht commissienotities over de aanpak en voortgang aanpak kredietcrisis;
2. monitor aanpak kredietcrisis week 18: outputgegevens en financiële stand van zaken;
3. statenvoorstel 19/10;
4. MvA 19/10D d.d. 9 maart 2010 met bijlage;
5. tweede MvA 19/10D d.d. 6 april 2010.

Notitie ten behoeve van: Commissie Economie, Mobiliteit en Grote Stedenbeleid

Beoogd effect

Provinciale Staten zijn op de hoogte van de voortgang van de aanpak kredietcrisis en de voorstellen om het maatregelenpakket op enkele onderdelen aan te passen.

Samenvatting

In februari 2009 hebben wij, in overleg met uw Staten, een maatregelenpakket van € 400 miljoen gepresenteerd tegen de economische recessie. Met dit pakket zijn wij in staat geweest op korte termijn een impuls te geven aan de Brabantse economie. Nu, ruim een jaar na lancering, evalueren wij onze aanpak en kijken wij of aanpassingen gewenst zijn. De voortgang en prognoses kunnen aanknopingspunten bieden voor het bijsturen van de aanpak. Daarnaast is de veranderde positie van de provincie aanleiding tot heroverweging van onze inzet. Het nieuwe profiel zoals geschetst in de 'Agenda van Brabant', op 11 juni aanstaande aan de orde in de vergadering van uw Staten, heeft de taken en rollen van de provincie aangescherpt. Bovendien is de financiële positie van de provincie veranderd en zijn ombuigingen noodzakelijk. Op basis van deze ontwikkelingen willen wij onze aanpak herijken. Wij stellen voor de maatregelen voor stimulering van de woningbouw en duurzame energie af te bouwen. Arbeidsmobiliteit en restauratie van monumenten worden geoptimaliseerd. De overige maatregelen continueren wij zoals oorspronkelijk ingezet. Mede op basis van deze inzichten stellen wij op dit moment vast dat wij met dit maatregelenpakket circa € 212 miljoen in de Brabantse economie investeren in plaats van de eerder genoemde € 400 miljoen. Wij realiseren met dit budget onder andere naar verwachting de bouw van bijna 5.000 woningen waarmee ongeveer 11.000 manjaren aan werk is gemoeid; daarnaast hebben wij honderden kopers van nieuwbouwwoningen een steun in de rug gegeven bij hun beslissing om een woning te kopen. Tevens zijn meer dan 10.000 woningen duurzamer gemaakt en hebben wij de versnelling van de ontwikkeling van zeven HRM-servicepunten mogelijk gemaakt waarmee vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar worden afgestemd en verwachten wij meer dan 60 innovatieve MKB bedrijven geholpen te hebben om hun bedrijf overeind te houden. In deze notitie vragen wij u in te stemmen met de voorgestelde aanpassingen en de begrotingstechnische consequenties mee te laten lopen in de Najaarsbrief.

1. Achtergrond

In februari 2009 hebben wij een maatregelenpakket van € 400 miljoen gepresenteerd om de nadelige effecten van de economische recessie tegen te gaan en te investeren op kansrijke terreinen om Brabant zo goed mogelijk uit de recessie te laten komen. Vanaf dat moment is hard gewerkt aan de voorbereiding en uitvoering van dit maatregelenpakket. Over onze aanpak en de voortgang daarvan hebben wij u het afgelopen jaar regelmatig geïnformeerd (in de bijlage vindt u een overzicht van alle commissienotities). Op dit moment zijn alle maatregelen in uitvoering. Op basis van de voortgang van de maatregelen hebben wij gekeken naar mogelijkheden om bij te sturen in de aanpak. Daarnaast is de 'Agenda van Brabant', waarover uw Staten op 11 juni aanstaande zullen besluiten, een aanknopingspunt voor herijking van onze aanpak. In deze 'Agenda' kijken wij kritisch naar taken en rollen van de provincie en doen wij een voorstel voor een nieuw profiel met bijbehorende taken. Bovengenoemde ontwikkelingen hebben geleid tot voorliggende tussenevaluatie van het maatregelenpakket aanpak kredietcrisis. Wij realiseren ons dat wij hiermee vooruitlopen op de besluitvorming door uw Staten over de 'Agenda van Brabant'. De voorstellen die wij in deze notitie doen zijn dan ook onderhevig aan de resultaten van deze besluitvorming.

Leeswijzer

Deze notitie kent de volgende opbouw. Allereerst vindt u een korte weergave van ons maatregelenpakket (paragraaf 2), gevolgd door een beschrijving van de voortgang (paragraaf 3) en actuele ontwikkelingen (paragraaf 4). Vervolgens vindt u onze heroverwegingen met voorstellen voor aanpassingen in paragraaf 5. In de paragrafen 6 tot en met 9 achtereenvolgens nader ingegaan op de maatregelen stimulering woningbouw, arbeidsmobiliteit, restauratie monumenten en energiebesparing. Paragraaf 10 gaat in op de versterking van het vestigingsklimaat via OP Zuid. De wijze hoe wij in het vervolg de monitoring ter hand nemen en uw Staten informeren over de voortgang van het pakket komt aan de orde in paragraaf 11. Ten slotte wordt in paragraaf 12 het vervolgproces aangegeven hoe wij omgaan met de financiële consequenties van de aanpassingen.

2. Aanpak: maatregelenpakket

Met het maatregelenpakket, hebben wij ingezet op een strategie van stimuleren en investeren. Stimuleren om de nadelige effecten van de recessie tegen te gaan en investeren op kansrijke terreinen om Brabant zo goed mogelijk uit de recessie te laten komen. Ten behoeve van de uitvoering van het pakket hebben wij in juni 2009 een projectplan vastgesteld. In de loop van tijd is, naar voortschrijdend inzicht, een aantal elementen aangepast of bijgesteld waarover u ook door ons bent geïnformeerd in een van de eerder genoemde stukken. Daar waar doelen zijn geformuleerd staan ze hieronder tussen haakjes aangegeven.

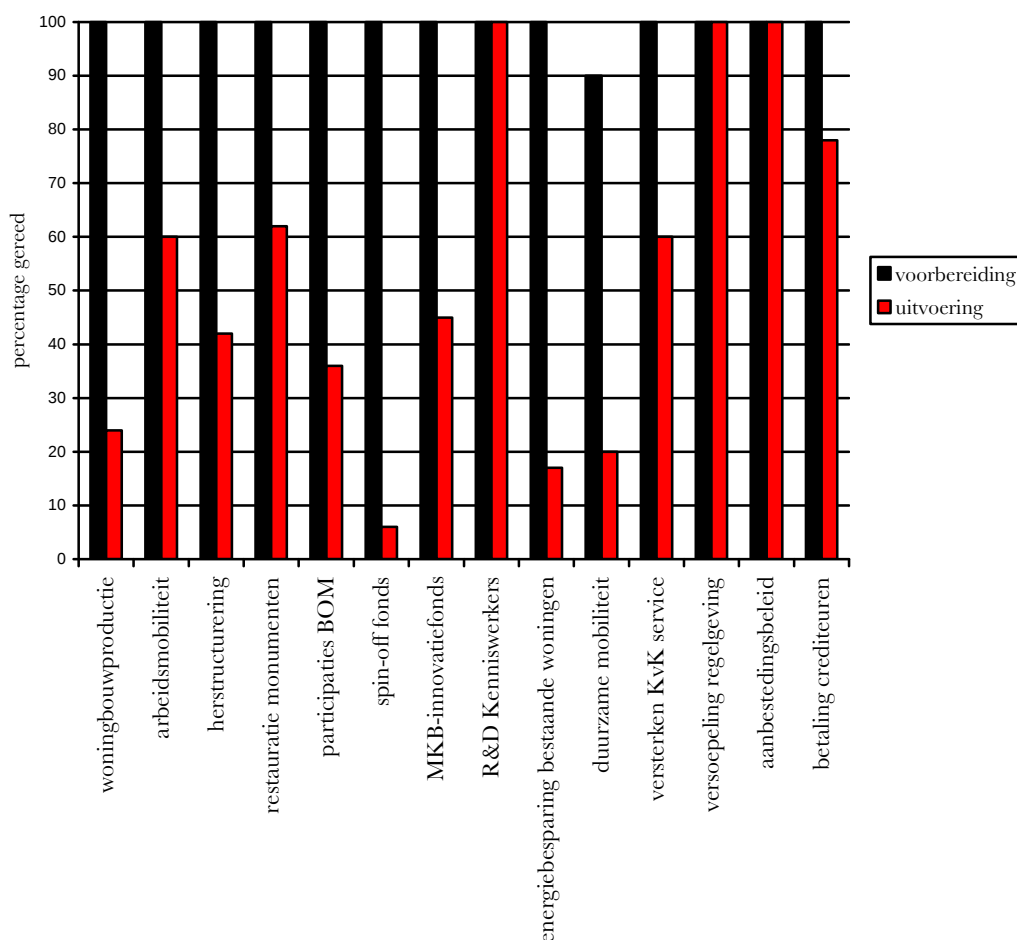
Het maatregelenpakket bestaat uit de volgende 14 onderdelen:

- Stimulering woningbouw: stimuleren dat nieuwe woningen worden gebouwd en gekocht (doel 10.000 woningen);
- Energiebesparing woningen: bevorderen van energiebesparende maatregelen in woningen (doel 18.000 woningen);
- Duurzame mobiliteit: een extra impuls voor de ontwikkeling van energiezuinige voertuigen (doel 200 auto's, 12 projecten);
- MKB-innovatiefonds: voor gezonde innovatieve MKB bedrijven die door de crisis in moeilijkheden komen (60 bedrijven);
- Spin-off fonds: ontslagen of met werkloosheid bedreigde kenniswerkers worden gestimuleerd een eigen bedrijf op te zetten (12 spin offs);
- R&D-medewerkers: Research & Development-inspanningen van Brabantse bedrijven in stand houden;
- Arbeidsmobiliteit: zoveel mogelijk mensen aan het werk houden (7 HRM servicepunten, 10 puntenplan Pact Brabant uitvoeren);
- Herstructurering bedrijventerreinen: investeringen in herstructureringsprojecten (12 projecten);
- Financiële participaties: extra impuls participatiebedrijf van NV BOM om innovatieve starters en snelgroeiende bedrijven te ondersteunen;
- Restauratie monumenten: tijdelijk restauratiefonds voor monumenteigenaren (39 eigenaren);
- Versterken serviceverlening Kamers van Koophandel: versterken van de servicedesk van de Kamers van Koophandel voor het MKB;
- Aanpassen aanbestedingenbeleid: kansen voor MKB-bedrijven op een aanbesteding vergroten;
- Versoepelen regelgeving: soepel toepassen van bestaande regelgeving kan geplande provinciale en gemeentelijke projecten versnellen.
- Betaling crediteuren: het sneller betalen van rekeningen door de provincie Noord-Brabant.

3. Voortgang

Alle maatregelen zijn inmiddels in uitvoering. Op dit moment is met deze maatregelen ruim € 116 miljoen geïnvesteerd in de Brabantse economie. Nadere informatie over output en financiën vindt u in de bijlage ('monitor aanpak kredietcrisis, week 18'; zie bijlage 2).

Bij een aantal maatregelen is realisatie verder gevorderd dan bij andere maatregelen doordat de voorbereidingsfase of de doorlooptijd per maatregel verschillend is. Onderstaande ‘thermometer’ laat de stand van zaken per maatregel zien. In de grafiek is de mate van doelbereik weergegeven (reeds behaalde resultaten afgezet tegen de gestelde targets, uitgedrukt in procenten).

Deze thermometer geeft inzicht in hoe het maatregelenpakket vordert. Op basis van een interne analyse zijn prognoses gemaakt of de gestelde targets worden gerealiseerd en of de beschikbare middelen toereikend zijn. Op basis van deze prognoses blijkt dat bij een vijftal maatregelen afwijkingen worden verwacht ten aanzien van wat eerder was aangenomen. Bij de maatregelen restauratie monumenten en energiebesparing woningbouw verwachten wij bij ongewijzigd beleid een onderbesteding van het begrote budget. Bij arbeidsmobiliteit verwachten wij daarentegen een grotere vraag naar middelen. Wanneer wij kijken naar de te behalen prestaties verwachten wij op dit moment dat de doelstellingen ten aanzien van duurzame energie achter blijven. Bij stimulering woningbouw zien wij dat de realisaties gestaag vorderen maar in een aantal gevallen moeizamer verlopen. Voor het MKB Innovatiefonds verwachten wij echter dat wij meer bedrijven kunnen helpen met een lening omdat het gemiddeld gevraagde leenbedrag lager is dan eerder is geprognosticeerd waardoor wij met hetzelfde budget meer bedrijven kunnen helpen. Verderop in deze notitie gaan wij nader in op de maatregelen stimulering woningbouw, arbeidsmobiliteit, restauratie monumenten en duurzame energie. Naast deze analyse van het maatregelenpakket, zijn ook andere ontwikkelingen van belang, in het bijzonder de veranderde positie van de provincie.

4. Nieuwe ontwikkelingen

In het kader van de 'Agenda van Brabant' (PS 29/10) hebben wij kritisch gekeken naar de taken en rollen van de provincie, op basis van een geactualiseerde agenda voor de toekomst. Deze Agenda van Brabant omvat voorstellen voor de kaders voor (1) het nieuwe profiel van de provincie (invulling taken en rollen), (2) noodzakelijke ombuigingen en (3) investeringen in de toekomst van Brabant. Behoudens uw goedkeuring van de Agenda van Brabant, concentreert de provincie zich op het ruimtelijk-economische domein, met een focus op het vestigings- en leefklimaat van Brabant. Daarbij wordt scherp gekeken naar onze rol, ook ten opzichte van Rijk en gemeente. Wij richten ons alleen op die (boven)regionale opgaven waar wij vanuit ons provinciaal belang probleem eigenaar zijn en waarbij de toegevoegde waarde van de provincie duidelijk aantoonbaar is. Dit is niet voor alle maatregelen van de aanpak kredietcrisis evident. Daarnaast is de financiële positie van de provincie veranderd, wat ombuigingen noodzakelijk maakt. Deze ontwikkelingen zijn – naast de tussentijdse evaluatie van de voortgang van de individuele maatregelen – aanleiding voor een heroverweging van onze aanpak.

5. Heroverweging

De crisis is nog niet voorbij. Alhoewel er verschillende tekenen van verbetering zijn, is de economie in Brabant nog niet hersteld. Het stimuleren van de economie is daarmee nog steeds relevant. Op basis van de voortgang van de diverse maatregelen, de opgestelde prognoses, de monitoring en de lange termijn visie zoals neergelegd in de Agenda van Brabant, hebben wij gekeken in hoeverre aanpassingen in het maatregelenpakket wenselijk zijn. Ons uitgangspunt is dat wij maatregelen die goed lopen, hun nut hebben bewezen en die aansluiten bij de Agenda van Brabant continueren en de maatregelen die tot nu toe onvoldoende meerwaarde hebben aangetoond, waar mogelijk afbouwen. Indien er reeds afspraken zijn gemaakt met derde partijen, zorgen wij uiteraard voor een goede afhandeling daarvan.

Bovenstaand kader leidt er toe dat we de volgende maatregelen continueren: MKB innovatiefonds, spin-off fonds, herstructurering bedrijventerreinen, financiële participaties, versterken serviceverlening Kamers van Koophandel. Deze maatregelen lopen goed, hebben hun nut bewezen en sluiten aan bij de Agenda van Brabant: het betreft versterking van de regionale economie, met bijzondere aandacht voor kennis, innovatie en ruimte. De volgende maatregelen zijn reeds afgerond: R&D-medewerkers, aanpassen aanbestedingenbeleid, versoepelen regelgeving en betaling crediteuren.

Voor een aantal maatregelen stellen wij aanpassingen voor. De stimulering van de woningbouw willen wij afbouwen. Dit geldt ook voor energiebesparing in woningen. Arbeidsmobiliteit willen wij een extra impuls geven. Het resterende budget voor leningen voor de restauratie van monumenten willen wij toevoegen aan het Cultuurfonds monumenten. Daarnaast willen wij een beperkt deel (€ 0,5 miljoen) van het budget benutten voor OP-Zuid. Deze wijzigingen hebben gevolgen voor het in te zetten budget. In onderstaande tabel is daarom tevens aangegeven wat de afwijking is ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. In de laatste paragraaf van deze notitie komen wij hierop terug. In de volgende paragrafen lichten wij de maatregelen waar wij aanpassingen voorstellen inhoudelijk toe.

Maatregelen	Prognose/ voortgang	Aansluiting bij Agenda van Brabant	Voorstel/ Herijking	Begroting (in mln)	Financiële afwijkingen na herijking in mln
woningbouw	deels goed	nee	afbouwen	250	- 140
energie	deels goed	nee	afbouwen	67,5	- 49
Participatie BOM	goed	ja	continueren	10	0
MKB innovatiefonds	goed	deels	continueren	27	0
restaurant	goed	ja	optimaliseren	8,5	+ 0,4
duurzame mobiliteit	goed	ja	continueren	5	0
herstructurering	goed	ja	continueren	10	0
R&D medewerkers	afgerond	ja	nvt	3	0
versterken KvK	goed	deels	continueren	0,5	0
spin-off	goed	deels	continueren	12,5	0
arbeidsmobiliteit	goed	deels	optimaliseren	5	+ 1,0
versoepelen regels	afgerond	ja	nvt	Nvt	0
aanbestedingsbel.	afgerond	ja	nvt	Nvt	0
betaling credit.	afgerond	ja	nvt	Nvt	0
Uitvoeringskosten	nvt	nvt	afbouwen	1,0	-0,5
OP ZUID				0	+ 0,5
Totaal				400	- 187,6*

* Totaal wordt er dus € 187,6 miljoen minder geïnvesteerd in de economie (uitgaande van € 400 miljoen), waarvan € 168 miljoen voor participaties en leningen en € 19,6 miljoen voor subsidies en exploitatie. Van deze € 19,6 miljoen wordt € 12 miljoen bespaard binnen de reserve grondbank. In plaats van € 50 miljoen wordt daar € 38 miljoen aan kosten gemaakt en risico's afgedekt voor de maatregel stimulering woningbouw. Dit bedrag kan overigens € 20 miljoen lager uitvallen indien een negatief scenario bij de consumentenmaatregel aan de orde is waardoor het kapitaalbeslag € 20 miljoen hoger uitvalt.

6. Stimulering woningbouw

De stimuleringsmaatregelen bestaan uit maatregelen gericht op de consumenten (de kopers van nieuwbouwwoningen) en maatregelen gericht op de producenten (de aanbieders van nieuwbouwwoningen).

In tegenstelling tot de producentenmaatregelen is er bij de consumentenmaatregelen geen sprake van een kwantitatieve doelstelling. De consumentenmaatregelen bestaan uit generieke maatregelen gericht op het herstellen van het vertrouwen van de consumenten in de woningmarkt, zodat zij alsnog overgaan tot aankoop van een nieuwbouwwoning. De consumentenmaatregelen omvatten de Brabantse subsidie voor woonlastenverzekering, de Subsidie Brabantse waardebescherming, de Regeling Brabantse Verkoopgarantie en de Brabantse starterslening. Hieronder is een overzicht opgenomen van de stand van zaken met betrekking tot de consumentenmaatregelen per 1 mei 2010 (zie onderstaande tabel).

Consumentenmaatregelen (stand van zaken per 1 mei 2010)	
Brabantse woonlastenverzekering	6
Brabantse waardebescherming*	0
Brabantse Verkoopgarantie	380
Brabantse starterslening	331

* aanvragen kunnen pas worden gedaan bij noodzakelijke verkoop van de aangekochte nieuwbouwwoning

Met uitzondering van de Brabantse starterslening lopen de consumentenmaatregelen op dit moment tot 1 oktober 2010. Voor de Brabantse subsidie voor woonlastenverzekering en de Subsidie Brabantse waardebescherming is dit de datum voor wanneer de nieuwbouwwoning moet zijn gekocht. Voor de Regeling Brabantse Verkoopgarantie is dit de datum voor wanneer aanvragen voor deelname moeten zijn ingediend.

Voor de Brabantse starterslening geldt dat de provincie Noord-Brabant in oktober 2009 een overeenkomst voor 3 jaar is aangegaan met de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).

Op grond van deze overeenkomst heeft de provincie een bedrag van € 15 miljoen beschikbaar gesteld voor het verstrekken van startersleningen. Voor een aantal gemeenten is de provinciale betrokkenheid aanleiding geweest om ook deel te gaan nemen aan de starterslening of om het bedrag van hun reeds bestaande deelname te verhogen. Op dit moment is € 5 miljoen van de voor uitvoering van de overeenkomst beschikbare € 15 miljoen betaalbaar gesteld.

De producentenmaatregelen bestaan uit maatwerk per woningbouwproject. Daarbij wordt met de betrokken partijen nagegaan welke gezamenlijke, projectspecifieke maatregelen moeten worden ingezet om het project zo snel mogelijk alsnog van start te kunnen laten gaan. Bij de introductie van het pakket aan stimuleringsmaatregelen is de doelstelling geformuleerd om in de periode tot einde 2011 de realisatie van 10.000 woningen alsnog mogelijk te maken. Per 1 mei 2010 zijn oplossingen gevonden voor 23 woningbouwprojecten met in totaal bijna 2.200 woningen en bijna 5.000 manjaren werk. Een belangrijk deel van deze woningen is inmiddels ook daadwerkelijk in aanbouw.

De toegepaste maatwerkoplossingen bestaan uit garanties en (renteloze) leningen. Hieronder is een overzicht opgenomen van de stand van zaken met betrekking tot de producentenmaatregelen per 1 mei 2010 (zie tabel). Wat het vinden van maatwerkoplossingen betreft, lijkt het er vandaag de dag overigens niet gemakkelijker op te worden. Dit hangt vooral samen met het feit, dat het voor betrokken partijen vanwege hun krappe financiële situatie steeds lastiger wordt de (co)financiering van de betreffende woningbouwprojecten rond te krijgen.

Producentenmaatregelen (stand van zaken per 1 mei 2010)		
	Aantal projecten*	Aantal woningen
Garantstellingen	4	560
Leningen	19	1602
Totaal	23	2162

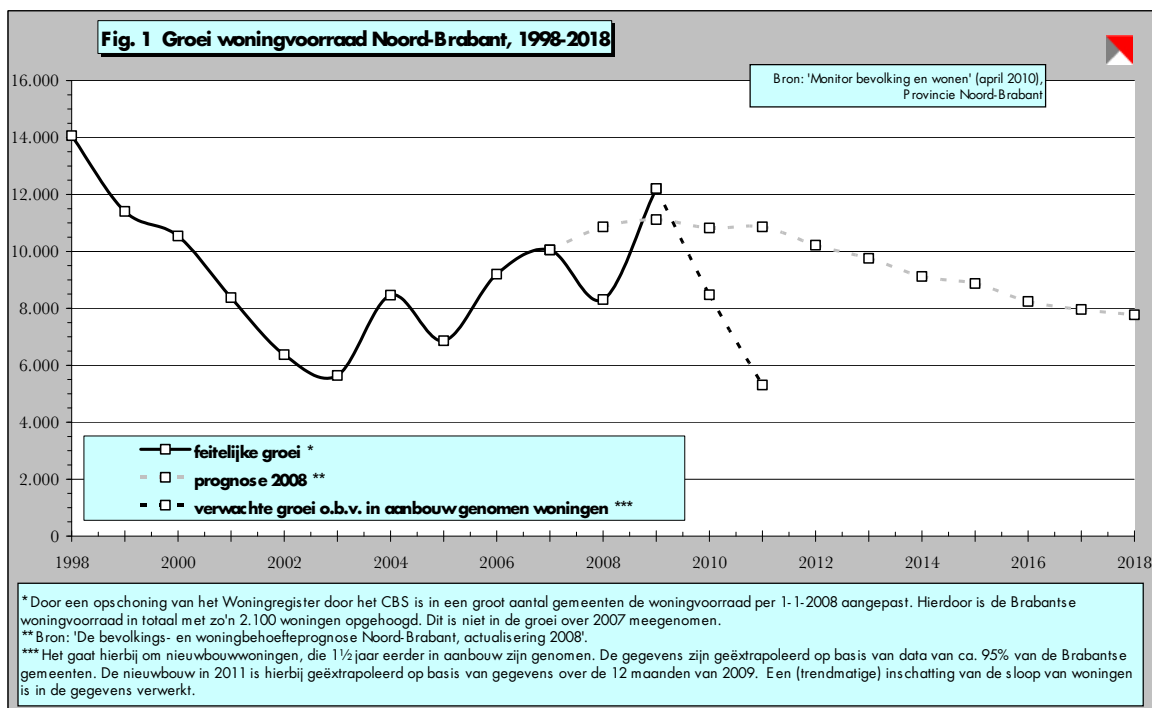
* ook projecten waarbij de oplossing in principe akkoord is

Bij de opzet van het pakket aan stimuleringsmaatregelen voor de producenten is ook steeds gerekend op de inzet van een Investeringsfonds als oplossingsrichting. Inmiddels is hiertoe het Brabants Investeringsfonds Nieuwbouwwoningen ontwikkeld. Het Brabants Investeringsfonds Nieuwbouwwoningen ligt thans bij uw Staten ter besluitvorming voor (PS 19/10). Op dit moment kan het Fonds voor tenminste 6 projecten een oplossing bieden.

Hiermee is de bouw van ca. 1.175 woningen en zo'n 2650 manjaren werk gemoeid.

Prognose

Hoewel zich op de woningmarkt de eerste tekenen van herstel lijken aan te dienen, is de weerslag van de financieel-economische crisis op de woningbouw in Brabant onmiskenbaar. Een belangrijke exponent hiervan is de sterk terugvallende nieuwbouwproductie. Het aantal op te leveren nieuwbouwwoningen zal in 2011 naar verwachting teruglopen tot ongeveer 7.500 woningen. Gelet op de gemiddeld jaarlijks sloop van ca. 2.000 woningen zal de (netto) groei van de woningvoorraad dan rond de 5.500 liggen. Dit blijft flink achter bij de behoefteramingen (zie figuur 1).

Er ligt voor de komende jaren in onze provincie dus nog een flinke woningbouwopgave. Wel is het belangrijk een goede balans te vinden tussen oplossingen voor de kortetermijnproblemen op de woningmarkt en het langetermijnstreven in te kunnen spelen op toekomstige (kwaliteits)wensen. Gelet op de sterke dynamiek op de woningmarkt, de veranderende leeftijds- en huishoudenssamenstelling van de bevolking (denk o.a. aan de vergrijzing en de aanstaande demografische omslag, van bevolkingsgroei naar bevolkingskrimp) en de voortdurende veranderingen in het wensenpatroon van de woonconsument, zal er tussen die korte en langere termijn altijd een zekere spanning blijven bestaan. Het is de kunst in te spelen op de behoeften van vandaag en daarbij tegelijkertijd ook al oog te hebben voor de ontwikkelingen van morgen. In die lijn gaat het er dan vooral om, woningbouwprojecten te ondersteunen die voldoende toekomstwaarde hebben.

Herijking

Vanuit de nieuwe, nog door uw Staten vast te stellen, profielschets in de Agenda van Brabant behoort de woningbouwstimulering niet (langer) tot de kerntaken van de provincie. Het is geen wettelijke taak en gaat verder dan de "regionaal sturende rol m.b.t. de woningvoorraad" die in de Agenda van Brabant wordt omschreven. Vanuit dat perspectief ligt het afbouwen van deze stimuleringsactiviteiten voor de hand.

Tegelijkertijd constateren wij dat de effecten van de financieel-economische crisis voor de woningbouw in Brabant nog steeds fors zijn en juist nu meer en meer zichtbaar worden in de bouwpraktijk van alledag. Het abrupt stoppen met onze activiteiten ter stimulering van de woningbouw zou hiermee moeilijk te rijmen zijn. Met onze inspanningen hebben we de sterke daling in de groei van de woningvoorraad weten te temperen. Zonder verdere inspanningen is dit misschien voor niets geweest.

Wij hebben daarom een strategie ontwikkeld die recht doet aan onze nieuwe inzichten omtrent de taken en rollen van de provincie, zonder de huidige woningbouwsituatie en ons vorig jaar uitgesproken commitment omtrent het ondersteunen van de woningbouwproductie uit het oog te verliezen. Al met al leidt deze strategie er toe dat we eerder dan gepland zullen stoppen met de stimuleringsmaatregelen en dat we onze doelstellingen bijstellen. Wij zullen de stimuleringsmaatregelen op korte, maar verantwoorde termijn en op een verantwoorde wijze beëindigen. Hieronder wordt voor zowel de consumenten- als de producentenmaatregelen aangegeven hoe deze beëindiging vorm krijgt.

Consumentenmaatregelen

Gelet op de mate waarin gebruik wordt gemaakt van consumentenmaatregelen, constateren wij dat de regelingen een steun in de rug zijn bij de aankoop van een nieuwbouwwoning. Ter illustratie: voor de Brabantse Verkoopgarantie zijn wij – gezien de beschikbare financiële middelen – uitgegaan van verkoopgaranties voor 700 tot 800 woningen. Uit de eerder vermelde tabel blijkt dat er tot 1 mei sprake is van 380 aanvragen, waarmee we dus over de helft zijn. Vanuit de veranderde positie van de provincie zien wij ons echter genoodzaakt voor te stellen wij om de toepasbaarheid van de Brabantse subsidie voor woonlastenverzekering, de Subsidie Brabantse waardebescherming en de Regeling Brabantse Verkoopgarantie na afloop van de huidige termijn (1 oktober 2010) te beëindigen.

Om ook een afbouw van de toepassing van de starterslening mogelijk te maken zullen wij met SVn in overleg treden om de looptijd van de overeenkomst te verkorten en het beschikbaar te stellen bedrag terug te brengen.

Aparte vermelding verdient de Brabantse Hypotheekgarantie. Bij de introductie van de consumentenmaatregelen hebben wij besloten tot het voorbereiden van de implementatie van de Brabantse Hypotheekgarantie, voor het geval de Nationale Hypotheekgarantie weer wordt verlaagd per 1 januari 2011. In het licht van het voorgaande zullen wij geen stappen in die richting meer zetten.

Producentenmaatregelen

Gelet op de hierboven beschreven woningbouwsituatie en het bij de introductie van het maatregelenpakket uitgesproken commitment omtrent het ondersteunen van de woningbouwproductie achten wij het gewenst om nog tot het einde van dit jaar door te gaan met de toepassing van maatwerk. Gelet op onze ervaring, dat de totstandkoming van maatwerkoplossingen zeker niet vanzelfsprekend is en de laatste tijd in een aantal gevallen ook moeizamer verloopt, willen wij ons in deze periode toeleveren op de echt kansrijke projecten. Hiertoe zullen wij de lijst van de in de eerste twee tranches geselecteerde projecten opschonen en de gemeenten de gelegenheid bieden de ingediende woningbouwprojecten te actualiseren. Wij sluiten hierbij aan bij de voor de consumentenmaatregelen geldende termijn tot 1 oktober 2010. Uit deze geactualiseerde lijst met woningbouwprojecten zullen wij vervolgens een laatste (beperkte) selectie maken van die projecten waarvan zeker is dat zij op korte termijn zijn vlot te trekken. Ten behoeve van een snelle voortgang van projecten, willen wij in aanvulling op de huidige maatwerkoplossingen ook een directe financiële vergoeding per woning kunnen leveren, uiteraard passend binnen de overigens vastgestelde (financiële) kaders.

Bij de selectie van nieuwe projecten willen wij de vereiste omvang van projecten terugbrengen tot tenminste 10 woningen zodat ook de kleinere projecten in aanmerking kunnen komen. Ook zullen wij criteria hanteren op grond waarvan de toekomstwaarde van projecten tot uitdrukking wordt gebracht. Projecten die aldus voor selectie in aanmerking komen zijn onder meer projecten, waarbij de te bouwen woningen:

- goed aansluiten op de vraag op de woningmarkt. Het project omvat bijvoorbeeld de realisatie van goedkope koopwoningen, al dan niet met toepassing van collectief particulier opdrachtgeverschap, of de realisatie van kwalitatief goede huurwoningen, die op termijn ook goed verkoopbaar zijn;
- levensloopbestendig zijn. Het project omvat bijvoorbeeld de realisatie van appartementen, maar wel met voldoende kwaliteit (en dan gaat het om ‘de plek’ en zaken als voldoende binnen- en buitenruimte), of de realisatie van grondgebonden nultredenwoningen, zoals patiowoningen.

Met de inzet van het Brabants Investeringsfonds Nieuwbouwwoningen, de mogelijkheid van een directe financiële vergoeding per woning en de verdere toepassing van bestaande maatwerkoplossingen, zien wij mogelijkheden om tot het einde van dit jaar de bouw van nog eens ongeveer 2.500 woningen vlot te trekken. Bij de beëindiging van de stimuleringsmaatregelen voor de woningbouw zullen dan naar verwachting bijna 5.000 woningen zijn vlotgetrokken. Hiermee zijn ongeveer 11.000 manjaren werk mee gemoeid. Halverwege de oorspronkelijk beoogde stimuleringstermijn zou hiermee ook bijna de helft van de oorspronkelijke doelstelling zijn bereikt.

De voortijdige beëindiging van de stimuleringsmaatregelen voor de woningbouw en het daarbij te hanteren afbouwscenario levert een besparing op van € 12 miljoen. De benutting van risicoreserve binnen de grondbank gaat namelijk van € 50 miljoen naar € 38 miljoen. De totale bestedingen zullen bijna € 110 miljoen bedragen met een totaal kapitaalbeslag van bijna € 72 miljoen. In een negatief scenario voor de consumentenmaatregelen zal het kapitaalbeslag circa € 20 miljoen hoger uitvallen. De bijbehorende risico's zijn daarvoor afgedekt binnen de risicoreservering van de grondbank.

7. Arbeidsmobiliteit

In het kader van de aanpak kredietcrisis is € 5 miljoen beschikbaar gesteld om de arbeidsmobiliteit te bevorderen. Dit budget is al geheel geïnvesteerd of beschikbaar gesteld voor projecten in voorbereiding, middels Pact Brabant, een samenwerkingsverband van Brabantse gemeenten, de provincie en sociale partners zoals werkgevers, werknemers, Brabantse ROC's en het UWV. In alle Brabantse regio's zijn crisisplannen ontwikkeld en in uitvoering. Deze plannen beogen een versnelling in het realiseren van een stevige effectieve HRM-infrastructuur in de verschillende regio's. Inmiddels is € 4 miljoen geïnvesteerd in de versnelling van de doorontwikkeling van de HRM-servicecentra en € 1 miljoen voor overige acties van Pact Brabant. Met de HRM servicecentra sluiten wij aan op reeds eerder in gang gezet beleid om te bewerkstelligen dat vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar aan worden gesloten. De HRM-servicecentra staan nog niet overal volledig op de rit. Een aantal regio's is al iets langer bezig, sommige andere regio's (bijvoorbeeld Waalwijk) zijn nog maar net begonnen met het inrichten van deze organisaties. Wij realiseren ons dat het ontwikkelen van deze centra complex is en een lange adem vergt. Onze inspanning is dan ook gericht op betrokkenheid van onze provincie voor enkele jaren. Met de HRM-servicecentra stimuleren wij de samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen (gemeenten, UWV, ondernemers, werkzoekenden en onderwijs), voorkomen wij versnippering van beleid en helpen wij ondernemers en werkzoekenden bij elkaar te brengen.

Prognose

De effecten van de crisis op de arbeidsmarkt zijn nog lang niet uitgewerkt. De werkloosheid in Brabant is het afgelopen jaar opgelopen van 53.000 eind 2008 naar bijna 71.000 eind 2009. In tijden van economische crisis worden kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt het hardst getroffen. Het gaat hier in het bijzonder om jongeren. Naast de jongeren, vormt ook de werkloosheid onder werknemers van 45 jaar en ouder een probleem. Van de 71.000 werklozen is bijna de helft ouder dan 45 jaar. Een groep die zich moeilijk in de statistieken laat vangen zijn de zelfstandigen zonder personeel (ZZP-ers). Geschat wordt dat dit een kleine 10% van de beroepsbevolking betreft (in Brabant ongeveer 800.000 personen). Binnen deze groep schuilt vaak verborgen armoede, omdat het aantal opdrachten sterk afneemt, men niet verzekerd is en dus ook geen recht heeft op een WW-uitkering. Zij staan om die reden ook niet als werkzoekend ingeschreven. Het einde van de stijging van de werkloosheid is helaas nog niet in zicht. De noodzaak van goed werkzame HRM-servicecentra is dan ook van groot belang.

Herijking

Onderdeel van de totale investeringen zijn de meerjarenplannen voor alle regio's. West-Brabant, 's-Hertogenbosch en Zuidoost-Brabant hebben ook voor 2010 al plannen ingediend waarvoor middelen zijn verplicht. Deze regio's bezaten reeds de infrastructuur en kennis en zijn daardoor in staat gebleken gebruik te maken van de beschikbaar gestelde middelen van de kredietcrisis. De overige regio's (Midden-Brabant, Waalwijk en Noordoost-Brabant (exclusief 's-Hertogenbosch)) die vorig jaar nog niet in staat bleken meerjarenplannen in te dienen, komen nu ook met plannen voor 2010. Wij willen hen net als de andere regio's ondersteunen. Gezien de problemen waar deze regio's mee kampen (o.a. sluiting Wärtsilä in Waalwijk), is een goede HRM-structuur ook in deze regio's van groot belang. Het opbouwen van deze structuur kost enkele jaren.

Deze investeringen zijn voor de langere termijn effectief. Een goede HRM-infrastructuur in Brabant is zowel in crisistijd als bij hoogconjunctuur van cruciaal belang om de spanningen op de arbeidsmarkt binnen de perken te houden. Investeringen met deze extra middelen zullen dus ook na de crisis renderen.

Bovengenoemde inzet sluit aan bij de oorspronkelijke doelen van de aanpak kredietcrisis en bij de uitgangspunten zoals geformuleerd in de Agenda van Brabant: vanuit onze rol als gebiedsautoriteit brengen wij partijen bij elkaar om tot een gezamenlijke visie en afspraken te komen. Het gaat hierbij om een bovenlokale/regionale opgave. Daarnaast is een daling van de werkloosheid nog niet voorzien. Wij stellen voor om € 1,0 miljoen beschikbaar te stellen voor de maatregel arbeidsmobiliteit. De dekking komt daarmee ten laste van die onderdelen van het totale budget van € 400 miljoen, waar sprake is van onderbesteding (zie ook paragraaf 12).

8. Restauratie monumenten

Eind 2008 heeft de provincie Noord-Brabant aan 39 eigenaren subsidie verstrekt voor (majeure) restauratieprojecten van Brabantse monumenten. Ondanks deze subsidie bleek het lastig om de restauratie te realiseren; daarom is er vanuit het maatregelenpakket kredietcrisis een aanvullende mogelijkheid voor financiering in het leven geroepen. Gezien de verslechterde economische omstandigheden is het voor eigenaren lastig om financiële middelen te verkrijgen. Vanuit het maatregelenpakket hebben deze eigenaren de kans gekregen om, naast de provinciale subsidie, additionele middelen van de provincie te lenen. Dit met als doel dat de restauraties zo snel mogelijk van start gaan, én dat de werkgelegenheid in de restauratiesector op peil blijft. Deze regeling wordt uitgevoerd door het Nationaal Restauratiefonds (NRF) en is gebaseerd op bestaande regelingen van het NRF. Het NRF heeft het verlenen van (maatwerk) maatregelen voor financiering van monumentenrestauraties als kerntaak.

Inmiddels zijn er 24 projecten gestart met restaureren, waarvan er twee zelfs al gereed zijn. De intentie is dat een lening de eigenaren met financieringsproblemen helpt om de restauratie toch te laten starten. Van de 15 overige projecten zijn reeds vier met behulp van de crisismaatregel voorzien van een lening en deze restauraties zijn inmiddels gestart. Aan hen is in totaal € 2,4 miljoen aan leningen verschaft. Twee eigenaren ontvangen op zeer korte termijn een lening en zullen daarna starten. Er zijn nog drie eigenaren met het NRF in overleg, waardoor het maximale aantal verstrekte leningen 9 is. Deze negen eigenaren, die in totaal € 7 miljoen aan subsidie ontvangen en voor maximaal € 3,8 miljoen aanvullende leningen, kunnen nu met behulp van de aanvullende lening starten met de restauratie. Dit levert een impuls van meer dan € 10 miljoen op voor de restauratiesector.

Prognose

Indien alle nog lopende procedures daadwerkelijk tot een verstrekte lening leiden, is het totale bedrag aan leningen maximaal € 3,8 miljoen. Er is in het maatregelenpakket € 8 miljoen gereserveerd voor deze maatregel. Dit betekent dat er ten minste € 4,2 miljoen niet wordt uitgeleend binnen deze maatregel. Uit analyse van deze ontwikkeling blijkt dat dit zowel een positieve als een negatieve oorzaak heeft. Enerzijds hebben enkele eigenaren te maken met onverwachte subsidie van het rijk, gemeente of opbrengsten uit verkoop van onroerend goed. Anderzijds is bij enkele restauraties het financiële knelpunt van zodanige aard dat een tijdelijke lening geen oplossing biedt. Deze restauraties hebben uiteraard onze volle aandacht.

Herijking

In de periode 2003-2005 is in Noord-Brabant een Cultuurfonds voor Monumenten opgericht. Het fonds is in belangrijke mate financieel ondersteund vanuit de provincie. Het doel van het fonds, opgezet als revolverend fonds, is het ondersteunen van restauraties van gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden in beschermende gezichten. Met deze laagrentende restauratiehypotheek worden de restauraties van gemeentelijke monumenten gestimuleerd. Echter rond eind 2009 zijn de laatste beschikbare middelen uit dit revolverende fonds uitgeleend en het duurt enige jaren voordat dit fonds voldoende revolverend is om uit de aflossing van oude leningen weer nieuwe leningen te verstrekken.

Inmiddels kunnen vanuit het Cultuurfonds dus geen leningen meer verstrekt worden. Veel aanvragers zijn echter al geruime tijd bezig met het maken van complete restauratieplannen en het voorbereiden van de financiering. Alleen al in januari en februari heeft het fonds 7 eigenaren moeten teleurstellen die (nagenoeg) complete aanvragen hebben liggen voor bedrag van ruim € 500.000. Naar verwachting worden in 2010 ongeveer 30 uitvoeringsgerede aanvragen ingediend. Zonder aanvullende storting in het fonds, zullen deze aanvragen niet gehonoreerd kunnen worden. Om aan de huidige vraag te kunnen voldoen, is een aanvullende storting van circa € 4 miljoen nodig. Financiering van deze aanvragen betekent dat een veelvoud van dit bedrag besteed wordt in de restauratiesector.

Op aanbeveling van de Statencommissie ZWC (d.d. 26 februari jl.) zijn wij voornemens het resterende bedrag voor de maatregel monumenten van € 4,2 miljoen toe te voegen aan het Cultuurfonds monumenten. Het betreft zoals hierboven omschreven het verlengen van een bestaande maatregel die dezelfde strekking heeft als de eerder verstrekte monumentenleningen in het kredietcrisispakket. Dit omdat het ongewenst is om in deze tijden uitvoeringsgerede restauratieplannen of plannen die vergevorderd zijn, te laten stranden op het uitgeputte budget voor deze regeling. Temeer omdat er in de eerste bestaansjaren van het fonds flink geïnvesteerd is in het bekendmaken van dit instrumentarium onder particulieren. Daarnaast willen wij een bedrag van € 0,4 miljoen (het verschil tussen de provinciale rekenrente en de rente die de aanvragers betalen) binnen het totale budget van € 400 miljoen extra beschikbaar stellen (zie ook paragraaf 12).

9. Energiebesparing woningen

In het kader van de aanpak kredietcrisis is € 67,5 miljoen beschikbaar gesteld voor het treffen van energiebesparende maatregelen in de bestaande bouw. Daarvan is € 17,5 miljoen beschikbaar als subsidie en € 50 miljoen als lening. In het kader van energiebesparing in bestaande bouw zijn er drie regelingen: leningen voor particulieren, subsidie voor particulieren en leningen voor verhuurende partijen. Doel was de werkgelegenheid in de bouw (installatiebedrijven en aannemers) te stimuleren met de ambitie om 18.000 bestaande woningen duurzaam aan te passen.

Leningen particulieren

Particuliere woningeigenaren in Brabant worden in staat worden gesteld geld te lenen tegen een rente van 2% om energiebesparende maatregelen aan hun woning uit te laten voeren waardoor de woning tenminste op B label niveau wordt gebracht. De regeling is sinds 1 november 2009 opengesteld en kent een looptijd tot 31 december 2011. Voor deze regeling is €10 miljoen beschikbaar. Een lening heeft een looptijd van 10 jaar en bedraagt tussen de € 3.000 en €10.000.

Per 1 mei 2010, dus binnen 6 maanden, hebben 798 Brabantse woningeigenaren zich voor de lening aangemeld. De hoogte van de gevraagde lening bedraagt gemiddeld ruim € 9.000. Dit betekent dat er ongeveer 1000 tot 1100 leningen verstrekt kunnen worden. De regeling loopt daarmee boven verwachting goed; bij de start van de regeling waren wij uitgegaan van gemiddelde leenbedragen van € 5000, -. Negatief gevolg daarvan is dat wij minder woningen met deze regeling kunnen steunen dan eerst verwacht (ruim 1000 woningen in plaats van 2000). Geconcludeerd kan worden dat de regeling inmiddels organisatorisch goed loopt en aanslaat bij eigenaarsbewoners. Uitgaande van het aantal aanmeldingen en het aantal aanvragers dat de eerste vervolgstap in het proces heeft gezet, is inmiddels een beslag gelegd op ruim 70% van het beschikbare budget. De verwachting is dat het budget dat voor deze regeling was gereserveerd reeds in 2010 wordt benut.

Subsidie voor particulieren

Particuliere woningeigenaren in Brabant kunnen een subsidie van € 500 ontvangen wanneer zij minimaal € 1.000 investeren in energiebesparende maatregelen. De woningeigenaren hebben de keuze uit acht maatregelen waaruit zij er tenminste twee moeten kiezen. De regeling is sinds 1 januari 2010 opengesteld en kent een looptijd tot 31 december 2011. Voor deze regeling is voor twee jaar € 3.250.000 beschikbaar waarmee in 6.500 woningen maatregelen getroffen kunnen worden.

Per 1 mei 2010, dus vier maanden na openstelling, hebben 2326 Brabantse woningeigenaren zich voor de subsidie aangemeld. Geconcludeerd kan worden dat de regeling inmiddels organisatorisch goed loopt en aanslaat bij eigenaarsbewoners. Met het aantal aanmeldingen van 2326 in vier maanden tijd is al 36% van het totaal aantal te verstrekken subsidies en het daarmee gemoeide budget besteed. Naar verwachting is het gereserveerde budget reeds in 2010 zijn besteed. Samen met een bedrag van € 1,25 miljoen dat in 2009 vanuit de kredietcrisis beschikbaar is gesteld voor de vorige subsidieregeling Brabant Bespaart komt daarmee het aantal woningen op circa 9.000.

Leningen voor woningverhuurende partijen

Woningverhuurende partijen in Brabant worden in staat gesteld geld te lenen om energiebesparende maatregelen aan hun woningbezit uit te laten voeren indien de woningen daardoor tenminste op B label niveau worden gebracht. De regeling is sinds 1 november 2009 opengesteld. Voor deze regeling is € 30 miljoen beschikbaar. De regeling kent op grond van de regels van beperkte staatssteun een maximale rentesubsidie van € 500.000. Een lening met een zeer scherpe rente (tot 0%) bedraagt maximaal € 10 miljoen.

De regeling heeft een looptijd tot uiterlijk 31 december 2011. Gepland was dat via de € 30 miljoen leningen ca 7500 woningen op B-label niveau zouden komen.

Enkele woningverhurende partijen hebben interesse getoond in de regeling. Tot op heden heeft slechts 1 corporatie een kleine aanvraag gedaan. Op grond van reacties uit de markt verwachten wij niet dat veel partijen nog een aanvraag zullen doen. Met het oog op betrouwbare rendementsberekeningen voor de uit te voeren werkzaamheden dient een lening een looptijd te hebben van minimaal 10 jaar. Uit contacten met vertegenwoordigers uit de doelgroep, de branche vereniging Aedes en het Waarborgfonds Sociale Woningbouw, is gebleken dat niet alleen de beperkte looptijd van de lening de oorzaak is voor het feit dat er geen gebruik van wordt gemaakt, maar ook dat het voor verhurende partijen met name een liquiditeitsprobleem betreft (in plaats van de mogelijkheid om geld te lenen). Gebleken is dat de doelgroep bij marktpartijen tegen marktconforme tarieven, onder garantie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW), middelen kan lenen voor het treffen van (energie)maatregelen aan woningen in het sociale segment. Wij realiseren ons dat bij het aangaan van leningen de corporaties wel tegen de grenzen van de leenmogelijkheden aanlopen omdat het WSW erop toeziet dat men de rente kan betalen en dat men over een prognose periode van 5 jaar een positieve cashflow kan laten zien. Onder de huidige marktcondities vormt die cashflow een probleem. Een subsidie-instrument zou in dat kader mogelijk een beter alternatief zijn.

Conclusie is dat met de huidige maatregelen het eerder beoogde doel van 18.000 woningen niet gehaald wordt maar dat de teller blijft steken op circa 10.000.

Herijking

Uit bovenstaande blijkt dat de maatregelen (subsidie en leningen) voor de particuliere woningbezitters aan de behoefte voldoen. Er is veel vraag naar en de verwachting is dat beide regelingen dit jaar financieel zijn uitgeput. Hoewel binnen het beschikbaar gestelde budget van € 17,5 miljoen nog middelen beschikbaar zijn voor verlenging van deze regelingen, kiezen wij er desondanks voor deze regelingen niet te verlengen, maar ze te beëindigen zodra de subsidieplafonds zijn bereikt. De regeling voor verhurende partijen zullen wij niet aanpassen omdat er weinig vraag naar is. Wij zullen bezien of wij deze regeling voortijdig zullen beëindigen. Wij kiezen er dus ook niet voor om in plaats van de bestaande regeling een nieuwe subsidieregeling voor verhurende partijen te starten.

Belangrijkste reden voor deze keuze is dat wij, in het kader van de rollen en takendiscussie van de Agenda van Brabant, waarover u op 11 juni aanstaande een besluit neemt, de stimulering van energiebesparing bij individuele objecten geen taak vinden voor de provincie en niet bij onze rol is. Wat dat betreft zou een meer gebiedsgerichte aanpak op energiegebied meer voor de hand liggen hetgeen niet tot het domein van de aanpak kredietcrisis behoort. Daarnaast bieden, voor enkele veel gevraagde maatregelen, ook de rijksoverheid en soms ook lokale overheden al regelingen aan.

Bovenstaande betekent dat wij naar verwachting bijna € 9 miljoen van het beschikbare budget van € 17,5 niet zullen besteden voor deze maatregelen. Wij stellen voor een beperkt deel van €1,9 miljoen van dit resterende bedrag te benutten voor andere onderdelen in het kredietcrisis pakket (arbeidsmobiliteit en monumenten alsmede voor OP Zuid, zie hieronder). Voor wat betreft het beschikbaar gestelde bedrag voor leningen van in totaal € 50 miljoen verwachten wij iets meer dan € 10 miljoen in te zetten.

10. Versterking vestigingsklimaat via OP-Zuid

De versterking van het vestigingsklimaat is van groot belang voor de economische ontwikkeling van de regio. De kredietcrisis heeft de noodzaak tot innovatie en versterking van het vestigingsklimaat vergroot. Dit heeft geleid tot een grote hoeveelheid aanvragen voor het Europese subsidieprogramma OP-Zuid waarvoor wij als Brabant als co-financier optreden. Het succes van dit programma en het groot aantal aanvragen heeft geleid tot een onvoorziene druk op de provinciale co-financiering. Een klein deel (€ 0,5 miljoen) van de middelen van het onderdeel duurzame energie binnen de aanpak kredietcrisis waar op dit moment nog geen bestemming voor is, willen wij benutten voor Brabantse projecten die zijn ingediend bij OP-Zuid. De grote toeloop op het programma is namelijk mede het gevolg van de kredietcrisis. In de eerstvolgende afweegmoment (Voorjaarsnota) zullen wij deze wijzigingen aan uw Staten voorleggen.

11. Monitoring

Uw Staten worden door ons regelmatig geïnformeerd over de voortgang van het maatregelenpakket. Op 3 november 2009 heeft ons college uw Staten geïnformeerd over de wijze waarop wij het maatregelenpakket monitoren en hoe wij uw Staten informeren (EMG-1007, BM-0811, RM-1481). Elke twee weken worden de direct betrokken bestuurders van ons college geïnformeerd over voortgang van de uitvoering. Sinds juni 2009 monitoren wij de algemene economische ontwikkelingen in Brabant. Ieder kwartaal beschrijft deze Economie Monitor Brabant de economische situatie in Brabant (o.a. werkloosheid, vacatures, consumenten en producentenvertrouwen etc.). Daarnaast informeren wij maandelijks de statencommissies EMG en BM door middel van een stand van zaken notitie over de voortgang (output + financieel). Toegezegd was om daarnaast iedere drie maanden een kwartaalmonitor te presenteren met uitgebreidere analyses over de outcome van het maatregelenpakket (wat zijn de sociaal economische effecten). Een eerste kwartaalmonitor is in januari van dit jaar verschenen waarin deskundigen, gebruikers van de maatregelen en sleutelpersonen door een extern bureau zijn geïnterviewd.

Herijking

Wij zijn tot de conclusie gekomen dat deze laatstgenoemde kwartaalmonitor weinig meerwaarde heeft gehad voor de uitvoering van het maatregelenpakket. De verschillende monitoringsinstrumenten blijken onvoldoende onderscheidend van elkaar en wij constateren dat het uitermate lastig is om de sociaal economische effecten op een snelle en effectieve wijze te meten. Wij zullen dan ook in het vervolg deze - door een extern bureau uitgevoerde - kwartaalmonitor achterwege laten. In het vervolg informeren wij uw Staten daarom als volgt. Iedere maand ontvangt u een rapportage met daarin de output van het maatregelenpakket inclusief de financiële stand van zaken. Iedere drie maanden zullen wij daarnaast expliciet ingaan op de voortgang en effecten van de maatregelen en de vraag voorleggen of aanpassingen in het pakket wenselijk zijn.

12. Financiële consequenties

Er is € 9 miljoen exploitatiebudget over van duurzame energie en naar verwachting € 40 miljoen dat niet wordt uitgeleend. Gehoord de wens van de Statencommissie ZWC (d.d. 26 februari jl.) stellen wij voor het resterende bedrag voor de maatregel monumenten van € 4,2 miljoen toe te voegen aan het Cultuurfonds monumenten. Hiervoor is € 0,4 miljoen nodig als uitvoeringskosten. Daarnaast is er € 1 miljoen extra nodig voor arbeidsmobiliteit. Bij de stimulering woningbouw wordt € 12 miljoen bespaard op de risicoreserve binnen de grondbank. Het kapitaalbeslag van de consumenten- en producentenmaatregelen in kader van de stimulering woningbouw, zal naar verwachting maximaal € 72 miljoen bedragen. In een negatief scenario voor de consumentenmaatregelen zal dit € 20 miljoen hoger zijn.

Wanneer wij naar de totalen kijken dan leidt dit ertoe dat er, na de door ons voorgestelde herijking, van het totale budget van € 400 miljoen in totaal ruim € 212 miljoen wordt geïnvesteerd. Van de beschikbare middelen beschikbaar voor subsidies, uitvoeringskosten en risicoreservering wordt bijna € 20 miljoen niet uitgegeven waarvan € 12 miljoen ten gunste is van de grondbank. De totale kosten ten laste van de risicoreserve binnen de grondbank bedragen in dat geval € 38 miljoen ten behoeve van de uitvoering van de woningbouwmaatregel.

De financiële consequenties van de door ons voorgestelde wijzigingen zullen verwerkt worden in MARAP II en een plaats krijgen in de Najaarsbrief. Hieronder vindt u een nadere toelichting.

Maatregelenpakket oud/nieuw

	Subsidies en exploitatie		Participaties en leningen	
	Oud	Nieuw	Oud	Nieuw
a. versterking arbeidsmobiliteit	5,0	6,0	-	-
b. participatiemaatschappij BOM	10,0	10,0	-	-
c. intensivering herstructurering bedrijventerreinen	10,0	10,0	-	-
d. spin-off fonds BOM	12,5	12,5	-	-
e. MKB-innovatiefonds	2,0	2,0	25,0	25,0
f. stimulering woningbouwproductie	-	-	250,0	110,0*
g. energiebesparende maatregelen				
- subsidies	17,5	8,5	-	-
- voorfinanciering investeringen	-	-	50,0	110,0**
h. schoon rijden	5,0	5,0	-	-
i. restauratie monumenten	0,5	0,9	8,0	max. 8,0
j. loketfunctie	0,5	0,5	-	-
k. R&D-kenniswerkers	3,0	3,0	-	-
l. algemene projectkosten	1,0	0,5	-	-
m. OP-Zuid	-	0,5	-	-
Totaal	67,0	59,4	333,0	153,0

* Naast deze participaties en leningen komt tbv de uitvoeringskosten en risicoafdekking € 38 miljoen ten laste van de grondbank.

In het geval de huizenmarkt in een negatief scenario ontwikkelt, zal er naar verwachting een extra kapitaalbeslag van € 20 miljoen plaatshebben.

In de Najaarsbrief 2009 hebben wij uw Staten gemeld dat binnen de risicoreserve grondbank € 50 miljoen is gereserveerd voor het afdekken van kosten en risico's tav het woningbouwproject.

** verwachting op basis van huidige vraag.

Wij vragen uw Staten in te stemmen met bovenstaande aanpassingen van het maatregelenpakket en de begrotingstechnische consequenties mee te laten lopen in de Najaarsbrief.

's-Hertogenbosch, 1 juni 2010,

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant